

GERSTLER, SUSANNE, AHO, HANNA & WILLBERG, HANNA (2019). *NO NIIN! 1. SUOMEA AIKUISILLE*. HELSINKI: FINN LECTURA. 341 S. ISBN: 978-951-1-33411-8

Jotain uutta, jotain vanhaa, jotain lainattua, jotain sinistä

✘ Funktionaalinen kielenopetus on suomenopetuksessa jo vallitseva opetustapa, mutta funktionaalisia oppikirjoja suomen kielen opetukseen on toistaiseksi ollut niukasti tarjolla. Yläkoululaisille suunnattuja oppikirjoja on kuitenkin ollut saatavilla jo joitain vuosia (ks. esim. Suomi2-kirjasarja, Tuki, Aalto, Taalas & Mustonen, 2012). *No niin! 1* on monipuolinen funktionaalinen oppimateriaali, joka on suunnattu aikuisille, erityisesti koto-koulutukseen. Oppikirjaa tukevat oheismateriaalit, äänite, opettajan opas ja digitehtävät, jotka ilmestyvät syksyllä 2019. Kirjan taitotaso on A1-A2.

No niin! 1 näyttää päällisin puolin samantapaiselta, sinisävyiseltä kuin viime aikoina ilmestyneet, Finn Lecturan muut suomen kielen oppikirjat (esim. Suomen mestari -sarja, Gehring & Heinzmann, 2016). Kirja tuo kuitenkin mukanaan myös uusia, oivaltavia uudistuksia oppikirjajagenen. Kirjan kappaleet on rakennettu käänteisen luokahuoneen idealle: Opiskelijat tutustuvat teemaan ensin kotona, minkä jälkeen sitä käsitellään yhdessä tunnilla. Tätä tukevat kappaleiden kuvasanakirjat, jotka helpottavat alkuvaiheen sanaston oppimista. Myös ääntämisen oppiminen on otettu kirjassa mukaan huomattavasti näkyvämmiin kuin aiemmissa suomen kielen oppikirjoissa. Lisäksi uutta on se, että kirjassa tuetaan kielen ja kulttuurin oppimista useilla lauluilla - onhan laulujen osoitettu tutkimuksissa tukevan esimerkiksi ääntämisen, kirjoittamisen ja sanaston oppimista (Heikkola & Alisaari, 2017; Alisaari & Heikkola, 2017;

Ludke et al. 2014). Kirjan funktionaalista lähtökohtaa heijastelee myös kappaleiden loppuissa oleva opiskelijoiden itsearviointilomake, jonka avulla opiskelija voi arvioida omaa oppimistaan.

No niin! 1 -kirja eroaa viime aikoina ilmestyneistä suomen oppikirjoista myös siinä, että sen dialogit esitetään videoina. Tämä ei sikäli ole uusi idea, esimerkiksi 2000-luvun alussa ilmestyi Supisuomea-kirja (2006), johon liittyy 12 eri tilanteisiin keskitettyä videojaksoa. Aiemmat suomen opetuksen videomateriaalit alkavat olla auttamatta jo vanhoja. Onkin siis jo korkea aika, että suomenoppijoille tarjotaan uudempiä videomateriaalia kielenoppimiseen.

Kappaleiden teemat ja rakenteet

Kirja on jaettu 12 kappaleeseen. Ensimmäisessä kappaleessa ollaan fiktiivisen Kirjalan opiston suomen kielen kursseilla ja esittäydytään ja opetellaan tervehdyksiä. Lisäksi opiskellaan numeroita, vokaaliharmoniaa ja ääntämistä sekä tutustutaan olla-verbiin. Toisessa kappaleessa jatketaan tutustumista ja esittelyä ja opetellaan kysymistä. Kappaleessa tutustutaan myös puhekielen ilmauksiin. Ääntämisen ja vokaaliharmonian harjoittelua jatketaan tässäkin kappaleessa. Kappaleen lopulla esitellään alustavasti ktp-vaihtelua substantiiveissa.

Kolmannessa kappaleessa päästään kurssilta ruokakauppaan ja puhutaan ruuasta. Ruokasanon yhteydessä opiskellaan myös alustavasti partitiivin käyttöä. Lisäksi puhutaan säästä. Rakenteista esitellään lisäksi



verbityyppiä 2 ja verbin rektiota. Kappaleen neljä teemana on oma koti. Asumiseen liittyen opiskellaan huonekalu- ja asu-missanastoa sekä näihin liittyviä adjektiiveja. Lisäksi kappaleessa esitetään puhelin- ja matkustusf-raaseja sekä kellonaikoja. Rakenteista tuodaan esiin missä on mitä? -eksistentiaalilauseityyppi ja minulla on -omistusrakenne, jotka liitetään asumisteemaan. Tässä kappaleessa syvennetään myös partitiivin käyttöä.

Viidennessä kappaleessa jatketaan perheteemasta ja opetellaan perhesanastoa. Lisäksi luvussa esitellään viikonpäiviä, kuukausia ja muita ajanilmauksia - nämä liitetään kappaleessa esimerkiksi kauppojen aukiolo-aikoihin ja opiskelijoiden omiin aikatauluihin. Lisäksi opiskellaan vaatesanastoa sekä ulkonäön kuvailua. Rakenteista nostetaan esiin demonstratiivipronominit (tämä, tuo, se) ja alustetaan genetiiviä ja omistusliitteen käyttöä. Kappaleessa kuusi tarkastellaan laajemmin suomalaista arkipäivää. Arkipäivää lähestytään tekemisen kautta ja kappaleen rakenteissa nostetaan esiin verbityypit 1-5 sekä verbityyppi 1:n ktp-vaihtelu. Lisäksi kappaleessa puhutaan ihmiskehosta ja yleisistä sairauksista. Opiskelijat harjoittelevat myös hätäpuhelia ja sairauslomatoimistuksen kirjoittamista. Kappaleessa opitaan myös kirjoittamaan tekstiviesti ja lyhyt sähköposti.

Kappaleessa seitsemän tutustutaan työ- ja koulumatkan kulkuvälineisiin ja kahvilassa asiointiin. Luvussa tarkastellaan myös juna-aikatauluja ja junalipun ostamista. Rakenteissa

keskitytään verbityyppien 3-4 ktp-vaihteluun ja puhutaan omasta tavallisesta päivästä. Lisäksi opiskellaan partitiiviverbejä sekä alustetaan paikallissijojen käyttöä. Kahdeksannen kappaleen teemana ovat ympäristö, työ ja vapaa-aika. Opiskelijat tutustuvat sääsanastoon sekä Suomen vuodenaikoihin ja luontoon. Opiskelevat oppivat käyttämään mielipidefraaseja ja tutustuvat mainoksiin, harrastuksiin ja ammatteihin. Rakenteista käsitellään sanavartaloita ja niiden muutoksia, syvennetään sijamuotojen käyttöä ja minulla on -omistusmuotoa ja verbin substantiivimuotoja.

Kappaleen yhdeksän pääteemoja ovat suomalaiset juhlapäivät ja perhejuhlat. Sanastossa keskitytään eri juhliin. Rakenteista nostetaan esiin t-monikon käyttöä, esitellään passiivi sekä verbin liittomuotoja. Kappaleessa kytymään opiskelija oppii kertomaan omasta menneisyydestään - kappaleessa opiskellaan imperfektiä. Aihepiireinä käsitellään aiemmin tapahtunutta ja omaa henkilöhistoriaa. Lisäksi harjoitellaan ansioluettelon kirjoittamista.

Yhdennessätoista kappaleessa opiskelijat opettelevat puhumaan asumisen ongelmilanteista, lukemaan tiedotteita ja täyttämään vikailmoituksia. Lisäksi opiskellaan hammaslääkäriajan varausta. Rakenteissa keskitytään negatiiviseen imperfektiin. Viimeisessä luvussa

teemana on jälleen asuminen ja tarkempina aiheina ovat naapureihin liittyviä ongelmatilanteet, järjestyssäännöt ja jätteiden lajittelu. Kappaleessa opiskellaan lisäksi remontti- ja työkalusanastoa. Lisäksi opitaan tilaamaan pizza ja puhutaan lisää ammasteista, työstä ja koulutuksesta. Rakenteissa syvennetään negatiivisen imperfektin käyttöä, opiskellaan postpositioita ja perusasioita objektista sekä tutustutaan verbeihin pitää, täytyy ja olla pakko.

Monipuolista funktionaalisuutta aikuisopetukseen

No niin! 1 -kirja vastaa tarpeeseen funktionaaliseen oppimateriaalille, joka on suunnattu aikuisille, juuri Suomeen muuttaneille suomen alkeisoppijoille. Kirjan sisältö, sen tekstit ja harjoitukset painottuvat vahvasti autenttisiin arjen tilanteisiin, mikä tukee juuri Suomeen muuttaneen suomenoppijan tarpeita. Kirjan teksteissä on mukana myös paljon tarpeellista kulttuuritietoutta. Käännetty luokkahuone-opetusmenetelmä vaikuttaa kirjassa toimivan ja antaa oppijalle aktiivisen roolin kielen havainnoijana ja käyttäjänä.

Kirjan muoto on selkeä ja lähestyttävä. Kielioppiasiat on esitetty kirjassa hienosti värejä hyödyksi käyttäen - opiskelijan huomio kiinnittyy tarkasteltavana oleviin seikkoihin. Opetusteknisesti kirjassa on hyviä lisäyksiä perinteiseen kielen oppikirjaan.

Kappaleissa on kuvasanakirjoja, joiden avulla opiskelija voi opiskella ja omaksua kappaleen sanastoa itsenäisesti. Lisäksi kirjassa kiinnitetään aiempia oppikirjoja enemmän huomiota ääntämiseen, mitä tukee myös runsas laulujen käyttö kappaleissa. Myös puhekieltä rinnastetaan kirjassa yleiskieleen, vaikka tätä tehdäänkin hyvin rajatusti. Toisaalta puhekielen opettamiseen on olemassa muita oppikirjoja (esim. Kato hei, Berg & Silverberg, 2017). Kielenopetuksessa suosittu pelillistäminen ei kirjassa näy juurikaan - joissain luvuissa harjoitellaan kielioppia noppapelin kautta. Kaiken kaikkiaan kirjassa on kuitenkin monipuolisesti erilaisia tehtäviä ja videokeskustelut tukevat suomen oppimista multimodaalisesti.

No niin! 1 sopii käytettäväksi juuri Suomeen saapuneiden, aikuisten suomenoppijoiden kanssa kielenoppimisen alkumetreillä. Kirja opastaa myös suomalaisen elämään ja antaa pilkahduksen siitä, millaista Suomessa on elää. Kirjan tehtävät on melko tiukasti sidottu kappaleiden teksteihin, mutta ainakin vinkkejä omaan funktionaaliseen opetukseen ja ideoita suomentunnilla käytettäviin tehtävyyppihin on kirjasta saatavissa myös muiden kirjojen ja kirjasarjojen käyttäjille. *No niin! 1* -kirja on tervetullut lisäyksen suomen kielen oppikirjojen alati kasvavaan joukkoon.

LEENA MARIA HEIKKOLA

LÄHTEET

Aalto Eija, Tuki, Kaisa, Taalas, Peppi & Mustonen Sanna (2012). *Minä ja media - opettajan opas*. Helsinki: Otava.
Alisaari, Jenni & Heikkola, Leena Maria (2016). Laulamalla sujuvuutta kirjoittamiseen. *Kasvatus* 47, 313-326.
Berg, Maarit & Silverberg, Leena (2017). *Kato hei: Puhekielen alkeet*. Helsinki. Finn Lectura.
Gehring, Sonja & Heinzmann, Sanni (2016). *Suomen mestari 1*. Helsinki: Finn Lectura.
Heikkola, Leena Maria & Alisaari, Jenni (2017). Laulun sanoja lausumalla taitavaksi ääntäjäksi? Teoksessa Mikko P. Kuronen, Pekka Lintunen & Tommi Nieminen (toim.) Näkökulmia toisen kielen puheeseen

- Insights into second language speech. *AFinLA-e*. Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 2017, 10, 18-44. Saatavissa: <https://journal.fi/afinla/article/view/73122>
Ludke, Karen M., Ferreira, Fernanda, & Overy, Katie (2014). Singing can facilitate foreign language learning. *Memory and Cognition*, 42(1), 41-52.
Silverberg, Leena & White, Leila (2006). *Supisuomea*. Helsinki: Finn Lectura.
Internetilähteet
Supisuomea-videomateriaali <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/01/14/supisuomea-videot> (Viitattu 14.9.19)